

N A Š D A L J N I B L I Ž N J I S V E T

Kajetan Kovič

ZAPIS O PESNIKU V ČASU IN ZUNAJ ČASA

V času, ko neutrudno poudarjamo svojo pripadnost Evropi in si pot vanjo slikamo kot pot v neogibni raj, pri čemer nimamo v mislih geografskega pojma stare, izčrpane in v svetovnem merilu zdavnaj na drugi ali tretji tir postavljene celine, ampak fetišizirano Evropsko unijo, (o kateri si seveda ne bi smeli delati iluzij), da ne bo tako kot vse voluntaristične kolektivne tvorbe slejkoprej propadla, ker ne bo sposobna dovolj razumeti svojih različnosti, je kultura morebiti edina do triumfalne politične prihodnosti tega kontinenta rezervirana panoga. Kljub optimizmu politikov je žal še zmeraj (bolj) veljaven Spengler s svojim Propadom zahoda, ki se seveda ne dogaja na pariških bulvarjih ali Unter den Linden, ampak v Mostarju in Sarajevu. Če je kdo mislil, da je bila Guernica epizoda, ga je druga svetovna vojna kruto iztreznila, in če kdo misli, da so bosanske vojne balkanska folklor, se bo nekoč kruto zbudil ob dezintegrirani (zahodni) Evropi.

A zakaj tak uvod? Avtor, ki ga nameravam predstaviti, je namreč evropski intelektualec, ki se prizadeto zaveda vseh bolečin in bolezni starega kontinenta. Rojen Holanec (27. 2. 1928 v Limburgu) je po študiju politolog in novinar, avtor filozofskih in političnih razprav, bil je vojni dopisnik v Budimpešti in Alžiriji in je avtor pesmi v francoskem in angleškem jeziku. Kot funkcionar odseka za kulturo in literaturo v Svetu Evrope se je udeleževal tudi kulturnih manifestacij v nekdanji Jugoslaviji od struškega pesniškega festivala do blejskih penklubovskih srečanj in je kot mnogi zahodni intelektualci zmotno verjel, da bo vzhodna Evropa v obdobju postkomunizma s svojo v totalitarizmu preskušeno dušo prenovila zatohlo, zgolj še formalistično in brez vsebinsko omiko zahodnega sveta. Žal je bil potreben dokaj kratek čas, da se je ta iluzija sesula in se je izkazalo, da se vzhodna duša ne obremenjuje z duhovno preno, ampak hoče dohiteti predvsem svoje materialne zaostanke.

V času evropskih prerivanj po padcu berlinskega zidu sva se z Gérardom Herberichsem zaradi medsebojnih pesniških afinitet seznanila najprej pisno in pozneje tudi osebno. Najina že nekajletna korespondenca je majhen, a dejaven prispevek k evropskemu razumevanju, k odkrivanju in spoštovanju različnosti in ugotavljanju srečnih sorodnosti. Njegov neobsežni pesniški opus je zbudil pozornost že ob prvem nastopu, saj spada avtor po mnenju njegovega makedonskega prevajalca Ljubiše Stojanovića med tiste, ki jim za potrditev daru zadostuje že ena knjiga. Če sem v naslovu članka parafraziral naslov njegove zbirke »Nekje v času – nekje zunaj

časa«, lahko iz njega izpeljem pesnikovo navidez dvojno in vendar celovito držo v menjavah časa in njegov odnos do sveta. Skupni imenovalec, ki povezuje osebno in splošno, vrednost enkratne izkušnje in kritiko privzetih kalupov splošnosti, je njegova človečnost. Na eni strani zgodnji deček na limburških peščenih poljih, na drugi kritik vstrosmerjenih in vstrosmerjajočih aparatčikov vseh barv – to sta dve skrajnosti te občutljive in jezikovno prefinjene poezije. V zahodnoevropsko sodobno poezijo, ki nima že lep čas nič bistvenega povedati in se preskuša zgolj v izpraznjenih formalnih variacijah, prinašajo njegove pesmi izpoved, ki ni poceni angažirana, a je obvezujoča, čustvo, ki se ne boji samo sebe, in neko pozabljeno solidarnost, ki postaja spet aktualna in bo še aktualnejša v prihodnosti. Vse to odseva v novi, za tisk pripravljeni zbirki »V pesek in na obličje morja«, ki poleg že znanih prinaša tudi vrsto novih besedil. Poezija ve več in vidi dlje od Maastrichta in je zato prav, da poleg v medijih dnevno navzočih politikov spoznamo kot svojega sodobnika tudi Gérarda Herberichsa, evropskega pesnika in osveščevalca.

Gérard Herberichs

ZGUBLJENI V PROSTORU

NAŠE SETVE NAŠE ŽETVE

naša oranja
naše setve
naše žetve

brazda
ki jo zareže plug
v septembrska polja
sled
ki jo naši koraki
puščajo v cestnem prahu
čas naših dni in noči
letnih časov let in ljubezni

žetve?